

Five/Six Exceptions (continued)

1. Talmud, Shabbat 66b

ואמר אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא מותר לסוך שמן ומלח בשבת, כי הא דרב הונא מבי רב ורב מבי רבי חייה ורבי חייה מבי רבי כי הווי מיבסמי מייתי משהא ומילחא ושייפי להו לגוייתא דידייהו וגוייתא דכרעיהו ואמרי כי היכי דציל הא מישחא ליציל חמריה דפלניא בר פלניא. And Avin bar Huna cited Rav Chama bar Guria: One may anoint with oil and salt on Shabbat, as Rav Huna from Bei Rav, and Rav from Bei Rabbi Chiya, and Rabbi Chiya from Bei Rebbe, when they were intoxicated they would bring oil and salt and rub it on their palms and on the soles of their feet, and they would say, "Just as this oil becomes clear, so may so-and-so's wine become clear."

2. Rabbi Moshe Stern (20th century Hungary/Argentina/USA), Be'er Moshe 1:33:5

הנה זה הרבה פעמים נשאלתי אם שרי ליקח אספירין בשבת, במקום כאב ראש בעלמא או בהצטננות בלא חום, ואחד העיד לפני על הגאון העצום בעל הוראה מובהק ציס"ע מוה"ר יונתן שטייף זצ"ל אב"ד דעדת יראים בברוקלין יצ"ו שהורה להתיר. ואמר לי אותו העד אחד, כי הגאון הנ"ל זצ"ל הטעים התירו לפי שהאספירין נעשה עתה בזה"ז למאכל בריאים, שאין בית שאינו מוכן ומזומן צלוחית מלא אספירין לגדולים וכן לקטנים, ובמקום צער קטן כל אחד בולע כדור אספירין והרבה בנ"א בולעים גם סתם כדי שלא יצטננו או כדי שיוכלו לישון. ולא רציתי לסמוך על אותו העד. כי שאלתי מהרבה קרובי הגאון זצ"ל וגם מאלו שהיו עומדים קרוב לו תמיד ולא יכלו לקיים עדותו של עד הזה, הגם שהיה איש נאמן לא נגררתי אחר עדותו כי איננו נראה מסברא להשוות אספירין למאכל בריאים. נהי שאם היה אמת שהגאון הנ"ל היה מתיר מטעמים הנ"ל הייתי נגרר אחריו כי רב כחו היה בהוראה עד למאוד, אבל מאחר שלא נתקיים העדות הנ"ל אולי טעה ולא הבין שפיר. אבל אלו שבאו לשאול שאלה לפני שבת בענין לקחת אספירין בשבת... התרתי להם ע"י קצת שינוי שיעשו, דהיינו שיניחו האספירין מערב שבת במים, וישתו המים בשבת וזה היתר ברור ופשוט.

I gave been asked many times whether one may take aspirin on Shabbat in a case of a mere headache or a cold without fever. One person testified to me regarding the outstandingly great halachic authority Rav Yonatan Steif, Av Beit Din of Adat Yereim in Brooklyn, that he ruled to permit. That single witness told me that the Gaon explained his permission, saying that aspirin has become *maachal beri'im*. No house lacks a container full of aspirin at hand, for adults and for children, and in a case of any small pain each person swallows an aspirin pill, and many people swallow them without illness, to prevent a cold or to help them sleep.

I did not want to rely on that witness, because I asked many of the relatives of the Gaon, and those who were always near him, and they could not support that testimony – although he is a trustworthy person. I did not follow his testimony because it does not appear logical to equate aspirin to *maachal beri'im*. Granted that had the Gaon permitted it for this reason, I would have followed him, for he was a great halachic authority. But since that testimony was not supported, perhaps this person erred or did not understand correctly.

But when people ask me before Shabbat about taking aspirin on Shabbat... I permit them via a small shinui, that they should put the aspirin in water before Shabbat and drink the water on Shabbat. That is clearly permitted.

3. Rabbi Avraham Gombiner (17th century Poland), Magen Avraham 328:45

נ"ל הטעם כמ"ש סמ"ג שדברים אלו אין עושין בסממנים:

It appears to me that this is as we wrote in #43, that this is not done with ingredients [needing grinding].

4. Rabbi David Halevi (17th century Poland), Taz to Orach Chaim 328:27

דמה שמפקח שכרותו ממנו אין זה הרפואה. ואין ללמוד מזה היתר לאותם שנוהגים בקצת מדינות להשים תוך החוטם אפר מעשב כתוש להפיק השכרות כי אותו אפר פעולתו ברפואה לשאר דברים גם כן אעפ"י שאינו שכור ושייד בו גזירת שחיקת סמנים כנ"ל:

Because removal of intoxication is not medicine. But one should not learn from here to permit what they do in some lands, putting ash from ground-up grass in their nostrils to eliminate intoxication. That ash is medicinal for other things as well, even where one is not intoxicated, and the decree regarding grinding ingredients applies.

5. Rabbi Yitzchak Yosef (20th-21st century Israel), Yalkut Yosef Shabbat IV pg. 143 – 328:52

יש אומרים שכל תרופה שאין מטרתה לרפואה אלא רק לשיכוך כאבים, כגון גלולות אקמול, אינה בכלל גזירת שחיקת סממנים ומותר לבלוע תרופה זו אף במיחוש בעלמא. וכן מותר להתיז ספריי מיוחד להרדמת מקום הכאב כמו כאב שיניים וכדומה. ויש חולקים. ועל כל פנים מי שהתרגל לבלוע כדורי הרגעה לשיכוך כאבים ונצרך אליהם כל כך עד שהגוף התמכר אליהם, ואם אינו לוקחם מרגיש חולשה וכאבים, מותר ללוקחם בשבת.

Some say that every medication which is not intended for healing, but only for pain relief, like Acamol (acetaminophen) pills, is not included in the decree regarding grinding ingredients, and one may swallow this medication even for a mere ache. One may also use a special spray to numb a painful spot, like a toothache and the like. And some disagree. In any case, one who regularly swallows pills to ease aches, and who needs them so much that he is physically addicted to them, and if he does not take them then he feels weakness and aches, he may take them on Shabbat.

6. Rabbi Eliezer Waldenberg (20th century Israel), Tzitz Eliezer 14:50:5

אם מותר לקחת בשבת תרופות ארגעה שנוחצים מאד לאלפי איש ממש בכל יום.
תשובתי ע"ז היא. תרופות ארגעה שאינם מרפאים כלל ובאים רק להשקטת העצבים והמתח בלבד, או השקטת מיחושים הגורמים לו את ההפרעה, אבל אינם מרפאים, סוגים כאלה יש מקום להתיר לקחתם בשבת

Whether one may take sedatives, which are very necessary for many people daily.

My answer is this: Sedatives, which do not heal at all and only serve to quiet the nerves and stress, or to calm aches that disturb people but do not heal, there is room to permit these on Shabbat.

7. Rabbi Dr. Avraham Steinberg (20th-21st century Israel), HaRefuah kaHalachah VII 1:3:9:38

אם התרופה מיועדת רק לשיכוך כאבים ואיננה באה לרפא כלל, מותר לקחתה בשבת אפילו במיחוש בעלמא. אך אם התרופה משמשת גם לריפוי וגם לשיכוך כאבים, כגון אספירין, אסור לקחתה בשבת אפילו לצורך שיכוך כאבים בלבד.

If the medication is designed only to ease pain, and it does not heal at all, one may take it on Shabbat even for a mere ache. But if the medication also serves for healing as well as easing pain, like aspirin, one may not take it on Shabbat even to ease pain alone.

Safek Pikuach Nefesh

8. Mishnah Yoma 8:6 (83a)

החושש בגרונו מטילין לו סם בתוך פיו בשבת מפני שהוא ספק נפשות וכל ספק נפשות דוחה את השבת:

One may put medicine into the mouth of a person who has a sore throat [other editions: mouth] on Shabbat, because it could be dangerous to life, and any doubt in a matter of life overrides Shabbat.

9. Rabbi Shlomo Zalman Auerbach (20th century Israel), Minchat Shlomo 2-3:37

ולענין עיקר הדבר מה נקרא ספק פקו"נ ומה לא, ועד איפה הוא הגבול, גם אנכי בעניי הסתפקתי טובא בזה, אלא שמצד הסברא נלענ"ד דכל שדרך רוב בני אדם לברוח מזה כבורח מפני הסכנה ה"ז חשיב כספק פקוח נפש וקרינן ביה בכה"ג וחי בהם ולא שימות בהם, אבל אם אין רוב בני אדם נבהלים ומפחדים מזה אין זה חשיב סכנה.

Regarding the essential matter of what is called *safek pikuach nefesh* and what is not, and where is the boundary – I have also been in great doubt about this. But logically, in my humble opinion, in any case where most people would flee from this like one who flees from danger, this is considered *safek pikuach nefesh*, and we apply in such a case “‘And you shall live by them’ – and not to die by them.” But if most people would not be scared of this, it is not called danger.

10. Rabbi Yosef Karo (16th century Israel), Shulchan Aruch Orach Chaim 328:10

ואם רופא אחד אומר צריך, ורופא אחד אומר אינו צריך, מחללין; ויש מי שאומר שאין צריך מומחה, דכל בני אדם חשובים מומחין קצת, וספק נפשות להקל.

And if one doctor says it is necessary and one doctor says it is not, we violate Shabbat. And there is a view that we do not need an expert, for all people are considered somewhat expert, and when in doubt we rule leniently.

11. Mishnah Yoma 8:6 (83a)

מי שנשכו כלב שוטח אין מאכילין אותו מחצר כבד שלו ורבי מתיא בן חרש מתיר

We do not feed a person from the liver of a rabid dog which bit him. Rabbi Matya ben Charash permits it.

12. Rashi to Yoma 83a

אין מאכילין מחצר כבד שלו - ואף על פי שנוהגין הרופאים ברפואה זו אינה רפואה גמורה להתיר לו איסור בהמה טמאה על כך
"We do not feed him of its liver" – Even though doctors do this, it is not a complete medicine such that we would permit non-kosher meat for it.

13. Rabbi Avraham Gombiner (17th century Poland), Magen Avraham 328:1

ועבי"ד סס"י קנ"ה דבעינן שתהא הרפוא' ידועה או ע"פ מומחה

See Yoreh Deah 155; we require a known medicine, or a medicine recommended by an expert.

Sakkanat Eiver

14. Rabbi Yehoshua Neuwirth (20th century Israel), cited in Nishmat Avraham, Introduction to Orach Chaim 328

ויש מקום לומר שסכנת אבר אין זו רק באבר אדם מרמ"ה אברים שבו, אלא כל חלק מסוים של גוף האדם אשר אם לא יטפלו בו כעת, יש חשש שיצא מפעולתו, גם זה נקרא בשם סכנת אבר...

And there is room to say that danger to an *eiver* is not only regarding a human *eiver* from one of the 248 *eivarim*. For any distinct component of the human body regarding which there is concern that if it were not treated now, it would cease to function, this is also called "danger to an *eiver*"...

15. Talmud, Avodah Zarah 28b

אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב עין שמרדה מותר לכוחלה בשבת. סבור מינה הני מילי הוא דשחקי סמנין מאתמול אבל משחק בשבת ואתווי דרך רשות הרבים לא, א"ל ההוא מרבנן ורבי יעקב שמיה: לדידי מיפרשא מיני' דרב יהודה אפילו מישחק בשבת ואתווי דרך רשות הרבים מותר... מאי טעמא? דשוריני דעינא באובנתא דליבא תלו.

Rav Zutra bar Tuvia cited Rav: If an eye revolts, one may treat it with *kchol* on Shabbat. They thought this was only where the ingredients were ground up the day before, but grinding on Shabbat and bringing it via a public domain would be prohibited. But one of the sages, Rabbi Yaakov, said: Rav Yehudah taught me that even grinding it on Shabbat and bringing it via a public domain is permitted... Why? Because the nerves of the eye are linked to the fat around the heart.

16. Dr. Yaakov Levi, HaMaayan 15:4 (1975) <http://www.hebrewbooks.org/29679>

17. Rabbi Menachem Meiri (13th century Catalonia), Commentary to Avodah Zarah 28b

וקצת מפרשים כוללים בזה שענין זה נאמר דוקא בחולי שהרופא מכיר בו שיש בו שם סכנת הגוף, וכמו שנאמר הטעם בו שגידי העין בחלל הגוף הם משתרשים כלומר שיש שם סכנת הגוף, אבל חולי שאין שם סכנה לגוף אף על פי שיש בו סכנה לענין הפסד הראות אין שוחקין את הסמנין בשבת. ואף גדולי הרבנים כתבו סבור מינה הני מילי דשחקי מאתמול אבל משחק לכתחלה לא, מפני שאין בו סכנת נפש אלא סכנת עורון. ואין הדברים נראין אלא אף בסכנת אבר אחד מחללין, ולא אמרו שוריני דעינא בלבא תלו אלא לומר שהפסד סכנת האבר קרובה לבא.

And some commentators generalize this to say that this is said specifically regarding an illness for which doctors know that there is danger to the body [as a whole], as the reason is given that the sinews of the eye are rooted inside the body, meaning there is danger to the body, but illness which does not include danger to the body, even if there is danger as far as loss of vision, we would not grind ingredients on Shabbat. And even the great rabbonim wrote that we think from here that this is specifically where the ingredients were ground up the day before, but grinding it now, *lechatchilah*, no, because there is no danger to life, only danger of blindness. And this does not appear correct, but even for danger to one *eiver* we override. They only said "the nerves of the eye are linked to the heart" to say that the loss of danger to an *eiver* is common.

18. Rabbeinu Asher (13th-14th century Germany/Spain), Avodah Zarah 2:10

שמעינן מהכא דמה שהוא סכנת אבר אין מחללין עליו את השבת באיסור דאורייתא, אבל באיסור דרבנן מחללין.

We learn from here that we do not override biblical laws of Shabbat for danger to an *eiver*, but we do override rabbinic prohibitions.

19. Rabbeinu Nisim (14th century Spain), Ran on the Rif, Shabbat 39b *b'dapei harif*

ומהא שמעינן דמשום סכנת אבר אחד אין מחללין את השבת אלא אם כן יש בדבר סכנת מיתה, דטעמא דשוריני דעינא בליבא תלו...

And from here we learn that because of danger to one *eiver* we do not override Shabbat, unless it involves danger of death, because the reason was that the nerves of the eye are linked to the heart...

20. Rabbi Dovid Zvi Hoffman (19th-20th century Germany), Melamed l'Hoil 2:32

דמה שנאמר בעין יש לומר בשאר אברים דתלו ביחד עם אבר שהחיות תלו בו, וכיון דספק נפשות דוחה שבת, א"כ בכל סכנת אבר צריכין להתיר מספק.

We may say that what is stated regarding eyes could apply to other *eivarim*, that they are linked to *eivarim* on which life depends. And since possible life-saving overrides Shabbat, therefore every danger to an *eiver* must be permitted, due to doubt.

21. Rabbi Raphael Evers (אייפרס) (21st century Holland), vaShav v'Rapha Vol. 3 #63

ונראה לענ"ד ביאור הדבר דגבי חושאב"ס הצער הוא זמני וחולף ועובר לאחר זמן, והרפואה הוא כדי להצילו מזה ואזי לא התירו לעבור על איסור שבות, משא"כ בסכנת אבר החסרון יהי' עולמית (עכ"פ באדם מבוגר), וישאר בעל מום לעולם בלי הרפואה, ע"כ התירו שבות ע"י ישראל להצילו מזה.

It appears, in my humble opinion, that the meaning is that regarding a patient who is not dangerously ill the pain is temporary, transient, and it goes away over time, and the cure is to save him from this. They did not permit violating rabbinic prohibitions. But this is not so for *sakkanat eiver*, where the deficiency is permanent (at least in an adult), and he will remain blemished forever without the cure, and so they permitted a Jew to violate a rabbinic prohibition to save him from this.

22. Rabbi Eliezer Melamed (contemporary Israel), הרחבות לפניני הלכה, 28:1 <https://ph.yhb.org.il/plus/01-28-01/>

למעשה, דעת הרופאים כיום, שאין כמעט מצב שסכנת איבר לא תגיע לסכנת נפשות על ידי הרעלה וכדומה. וכן מובא בנשמת אברהם שכה, מט. In practice, the view of today's doctors is that there is almost no case of danger to an *eiver* which would not reach a danger to life due to infection and the like. And so is brought in Nishmat Avraham 328:49.

23. Rabbi Dr. Moshe Tendler, Dr. Fred Rosner, Dental Emergencies on the Sabbath, JHCS Vol. 14

Since the jaw is an *eyver* and the absence of teeth interferes with its proper functioning, and since the reimplantation of those teeth would restore the proper functioning of the jaw, the traumatic avulsion of teeth represents a situation of *chesron eyver*.

24. Rabbi Naftali Zvi Yehudah Berlin (Netziv) (19th century Russia), Meromei Sadeh to Avodah Zarah 28a

"החושש בשיניו לא יגמע בהן את החומץ" ... הקשה אחד מן החברים שי', דילמא הוי סכנת אבר ... ונראה לדייק מכאן דסכנת אבר אינו אלא שאינו יכול למלאות חסרונו, דאפילו עין אחת ודאי שאינו דומה לראיה דשתי עינים... אבל כשחסר לו שן אחד עדיין משתלם מלאכת הטחינה בשאר שיניו...

"One who has a toothache should not rinse them with vinegar"... One of the students asked: Perhaps this involves danger to an *eiver*... And it appears appropriate to deduce from here that danger to an *eiver* is only where one cannot make up for the deficiency, for even [seeing with] one eye is not like seeing with two eyes... But where one is missing a tooth, he can still chew with the other teeth...